

Skyltprogram

för centrala Falköpings Stad

Antagandehandling

2011 04 26

*Godkänd av Byggnadsnämnden 2011-02-24
Antagen av Kommunfullmäktige 2011-04-26*

FALKÖPING
KOMMUNEN

Beställare: Falköpings kommun
Projektledare: Maria Bergqvist
Medarbetare: Johanna Eriksson

Konsult: Ramböll Sverige AB, Göteborg
Uppdragsledare: Lars Fredén
Desktop: Karin Sjöberg & Sara Sundin
Foto: Ramböll Sverige AB
Illustration: Johanna Eriksson

Dokument-ID: G:\SA\PLAN\PROGRAM\PÅGÅENDE\SKYLT- OCH FÄRGSÄTTNINGSPROGRAM\Centralt_skyltprogram_reviderat\Skyltprogram för centrala Falköpings stad.indd

Innehåll

Varför ett skyltprogram?	4
Skyltar som omfattas av riktlinjerna	4
Principer och riktlinjer vid skyltning	5
Detta bör du tänka på.....	5
När krävs bygglov?	6
Ansökan om bygglov.....	6
Olika skyltexempel	7
Fasadskyltar	7
Konsolskyltar.....	8
Fristående skyltar	9
Takmonterade skyltar	9
Belysning av skyltar	9

Varför ett skyltprogram?

Skyltar förekom redan under medeltiden. Ursprungligen hängde köpmännen upp varuprover utanför sin bod. Så småningom ersattes dessa med enklare skyltar i trä eller utklippta i plåt.

Hantverksskyltar var ofta upphängda på smidda järnarmar från fasaden.

Under slutet av 1800-talet målades skylttexten ofta direkt på fasaden. Under 1800-talet kom de emaljerade skyltarna och några år senare (1909) landets första ljusskylt.

Neonskylten infördes på 1930-talet. Samtidigt ökade skyltfönstrens storlek så att man skulle kunna uppfatta skyltningen när man passerade med bil.

Syftet med detta program är att skapa tydliga riktlinjer för skyltning inom Falköpings stad vilket bidrar till att gatu- och stadsrummet förändras till en inbjudande och trevlig miljö som är önskvärd för alla att vistas i.

Programmet är tänkt att fungera som ett stöd vid handläggning av bygglovsärenden då skyltning inom detaljplanlagt område är bygglovspliktigt.

Programmet skall även tjäna som ett diskussionsunderlag vid utbyte och uppsättning av nya verksamhets- och reklamskyltar i den känsliga stadsmiljön.

Skyltar som omfattas av riktlinjerna

Verksamhetsskyltar i centrala Falköping som omfattas av riktlinjerna i det här programmet:

- Fasadskyltar
- Skyltfönster
- Varuskyltning
- Nedfällbara jalousier
- Utstående skyltar
- Takmonterade skyltar
- Fristående skyltar
- Affischering

Föredömliga exempel på skyltning som anpassats på ett bra sätt till byggnaden och dess omgivning. Notera särskilt infästningsplattan på fasaden i bilden längst ner.

Principer och riktlinjer vid skyltning

Detta bör du tänka på...

Samråd alltid med fastighetsägare och stadsbyggnadsavdelningen och följ riktlinjerna i detta program.

Varorna och livet i butikslokalen är den bästa annonseringen för en verksamhet och bör därför inte skymmas av övrig skyltning.

Placera skylten med hänsyn till hela fasaden och gaturummet. Skylten skall i första hand placeras i fasadbandet ovan entrédörren därefter ovan fönster och dörrar.

Byggnadens struktur och formspråk får inte förvanskas av en skylt. Skylt får inte monteras på pilastrar, burspråk och andra viktiga fasaddetaljer.

Anpassa skylt och dess belysning till byggnaden och gatumiljön så att skyltens färg, form, storlek och övrig utformning underordnar sig dessa. Anpassning omfattar även infästningsmaterial, kablar, reläer etc.

Utsiktsstråk i gaturummet får inte störas av en skylts storlek och placering.

Säkerhet och störningar i trafiken, för boende och gående får ej förekomma på grund av skyltning. Tänk på att ljusa och belysta skyltar kan bidra till bländningsproblem.

Läsbarheten ökar med en ljus text på en mörk bakgrund. Skylten skall anpassas till storlek och skala med hänsyn till den hastighet som den är tänkt att upplevas i. Storleken på texten ökar inte nödvändigtvis läsbarheten.

Affischer och planscher får endast förekomma på kommunens för ändamålet särskilt uppsatta anslagstavlor.

Undvik standardlösningar och anpassa skyltningen så att den passar både verksamheten och omgivningen. Använd beständiga material så att skylten kan åldras med värdighet och patina tillsammans med byggnaden.

Onödig upprepning av budskap förbättrar inte skyltningens genomslagskraft.

Skyltning av verksamheten via dess fönster ger en positiv stadsbild där byggnadens fasad i högre grad kan upplevas av den förbipasserande.

Fristående skyltar som trottoar- och gatupratare skall designmässigt vara enhetligt för hela centrumområdet och tas fram i samråd med Svensk Handel i Falköping/ Aktiv handel i Falköping och Synskadades Riksförbund. Underrede/ställning skall vara av svartlackerad metall. Tillstånd enligt ordningsstadgan sökes hos polismyndigheten.

Rörliga, bildväxlande eller blinkande skyltar är inte tillåtna.

Tillfällig igentäppning av skyltfönster med t.ex. papp, plast alternativt täta jalousier bör i största möjliga mån undvikas. Detta gäller även vid renoveringar. Skyltfönstret utgör en levande del av stadsbilden och skyltningen bör därför alltid utformas till något positivt.

När krävs bygglov?

Enligt Plan- och Bygglagen PBL kap 8 § 3 krävs bygglov för att sätta upp eller väsentligt ändra skyltar eller ljusanordningar om dessa befinner sig i ett område som omfattas av en detaljplan.

I följande fall krävs bygglov:

- Nya skyltar och/eller ljusanordningar inom detaljplanelagt område.
- Vid betydande förändring av befintlig skylt.
- Fastmonterade markiser.
- Banderoller, samt större reklamflaggor.
- Flaggor med produkt- och verksamhetsnamn.
- Nedfällbara ridåer.

Uppfällbar markis (längs långsidan) och fastmonterad markis (på hörnet). Fastmonterade markiser kräver bygglov.

Ansökan om bygglov

Ansökan om bygglov lämnas till stadsbyggnadsavdelningen. I ansökan ska följande ingå:

Ansökningsblankett - ifylld.

Situationsplan som visar var i kvarteret skylten sitter (skala 1:500).

Fasadritning som visar skyltens placering på fasaden (skala 1:100) alternativt ett fotomontage med fasad och den föreslagna skylten. Avståndet till marken ska anges om lovet avser skylt som sticker ut från fasad.

Detaljritning eller foto som visar hur skylten ser ut med dess mått och färgsättning.

Obs! Glöm ej att ange hur skylten kommer att belysas i ansökningsblanketten under rubriken "teknisk beskrivning".

Flaggor med produkt- och verksamhetsnamn kräver bygglov.

Olika skyltexempel

Skytlar kan utföras och placeras på många olika sätt. En likartad placering kan trots olika utformning skapa ett enhetligt och attraktivt gaturum. Nedan ges en indelning av några typer av skyltgrupper samt information om vilka riktlinjer som gäller för dessa. Samtliga skyltexempel kräver bygglov om inget annat anges.

Fasadskytlar

Dessa skytlar kan antingen vara målade separata bokstäver direkt på fasaden, utskurna frilagda bokstäver eller skytlar i form av planskivor eller skyltlådor. Montering skall ske i anslutning till verksamhetens entré.

Skivskylten utgör den enklaste formen av fasadskylt och består av en skiva i plåt, plast eller trä med målade, tryckta eller klistrade text och symboler. Bokstävernas storlek skall anpassas till byggnaden.

Skytlådor där planskivan monterats i en låda och belyses bakifrån, ger oftast ett klumpigt intryck och är svåra att anpassa till en byggnads arkitektur och rekommenderas därför inte.

Frilagda bokstäver och symboler i material så som trä, plåt och smidesjärn kan lätt anpassas till olika typer av bebyggelse och miljöer.

Skyltband som löper längs hela fasaden är inte tillåtet. Om en verksamhets utbredning måste visas kan detta istället göras med en tunn lysande linje i till exempel neon, LED-list (lysdioder) eller fiberoptik som bryts på lämpliga ställen.

Skyltfönstret kan med fördel användas som exponering för skyltningen då byggnadens grundelement inte påverkas samtidigt som fokus dras till produktutbudet och/eller tjänsterna som utförs i lokalen. Skyltning skall utföras så att en god genomsikt in i lokalen bibehålls. Denna typ av skyltning är ej bygglovspliktig.

Verksamhetsskytlar som monteras på fasad med information om verksamhet, till exempel läkare, tandläkare med flera tillåts utan krav på bygglov om den utförs med maximala mått 15x25 centimeter. Skylten ska vara av polerat rostfritt stål med svart text och monteras i anslutning till entrén.

Skytlådor ger oftast ett klumpigt intryck och är svåra att anpassa till en byggnads arkitektur. Val av kulör, lådans djup och textens utformning påverkar dock helhetsintrycket.

Frilagda bokstäver och symboler fungerar bra i de flesta sammanhang. En verksamhets utbredning kan visas med en tunn lysande linje i till exempel neon.

Genom att använda skyltfönstret påverkas inte byggnadens grundelement. Båda exemplen ovan har gjorts med god genomsiktighet.

Konsolskyltar

Utstående skyltar har ett dubbelsidigt budskap och är lämpliga att använda i trängre gaturum. Montering skall ske vinkelrätt mot fasad. Skylten monteras med underkant minst 2,2 meter ovan mark vid trottoar eller gångbanan och maximalt sticka ut 1,0 meter från fasad, inklusive konsol. Vid cykelbana ska skyltens underkant monteras minst 2,5 meter ovan mark och vid körbana minst 4,7 meter. Konsolmonterade pendelskyltar i smidesjärn passar bra in i äldre bebyggelsemiljöer och förordas därför i centrum. Dessa skyltar kan med fördel utformas med symboler vilket gör att de blir läsbara även för barn och synskadade.

Flaggor som monteras på fasaden och som underordnar sig byggnaden kan vara en lämplig och flexibel typ av skyltning. Större flaggor med verksamhets- eller produktamn är svårangepassade i stadsmiljön.

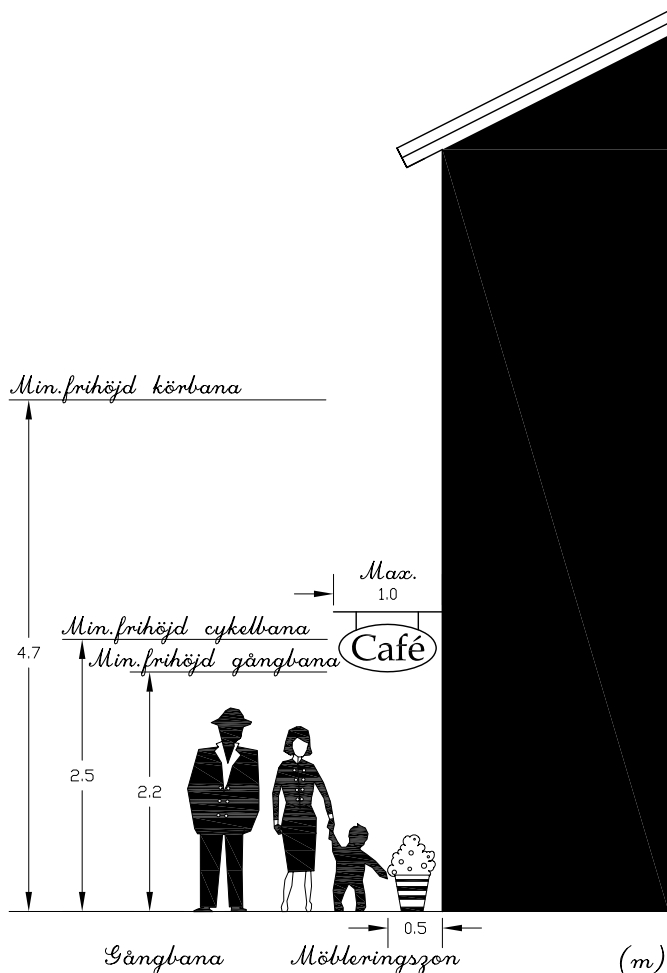
Flaggstänger med nationsflaggan är ej bygglovpliktiga men enligt Plan- och Bygglagen likställs denna åtgärd med övriga bygglovpliktiga åtgärder varför flaggan ska placeras och utformas med hänsyn till stadsbilden.

Banderoller och vepor tillåts endast att användas som evenemangsinformation och ges endast tidsbegränsat bygglov. Banderoller får ej fästas i belysningsstolpar utan enbart i därför speciella uppfästningsanordningar. Vid placering ska underkant vara minst 4,7 meter ovan körbanan. Denna typ av skyltning får enbart utföras på speciellt utpekade platser

Banérer används för att uppmärksamma händelser som berör Falköping stad och monteras på därför avsedd monteringsanordning på befintliga belysningsstolpar. Banérerna får maximalt ha måtten 70x150 centimeter (BxH) där underkanten monteras minst 4,7 meter över körbana.

Fastmonterade markiser skall vara av tyg och vars form och kulör skall stämma överens med fasaden och vara förenlig med dess fönsterindelningen.

Fristående markiser omfattas ej av bygglovsplikt men ska enligt Plan- och Bygglagen utformas så att de överensstämmer med fasaden och dess kulör. Detta bör ske i samråd med stadsbyggnadsavdelningen.

Principsektionen visar möbleringszonen samt frihöjderna för konsolmonterade skyltar.

Ett vackert exempel på en konsolmonterad pendelskylt, som smälter in i äldre bebyggelsemiljöer.

Fristående skyltar

Fristående varuskytning på trottoaren utanför butik är tillåtet inom en möbleringszon om 50 cm från fasad. Se principsektion på föregående sida. För skytning på allmän plats skall tillstånd sökas hos polisen.

Takmonterade skyltar

Dessa skyltar får ej förekomma enligt detta program då de förändrar intrycket av fasaden och bidrar till en annan skala än vad den småskaliga stadens byggnation tillåter.

Ett fint exempel där verksamheten helt underordnat sig byggnadens förutsättningar. De uppfällbara markiserna ramar in verksamheten.

Belysning av skyltar

Inom den centrala delen av staden råder en skala som gör att stora, lysande eller belysta skyltar inte krävs för att uppmärksammas. Där skall belysning anpassas vad avser ljusstyrka och färgtemperatur så att gångare, trafikanter och boende inte störs. Ljussättningen av en skylt måste utformas med noggrannhet så att den underordna sig skyltfönstret och övrig allmän belysning i gaturummet. En väl avstämd belysning kan ge ett elegant intryck som kan liva upp fasaden och skänka värme till gaturummet utan att bli ett dominerande inslag i stadsbilden.

Utifrån lysande armaturer tillämpas på plana skyltar eller text direkt på fasad. Ljuskällan skall riktas mot skylten.

Invändigt placerade ljuskällor används i ljuslådor och belysning av frilagda bokstäver. Dessa typer av skyltar tillåts endast i ett smäckert utförande.

Bakomliggande ljuskälla som belyser friliggande bokstäver är ett bra alternativ till en diskret och anpassad belysning.

Neonskyltar kan i rätt utförande vara ett bra alternativ till belysning när en skylt skall uppfattas på håll.

En traditionell neonskylt utgör nattetid ett bra exempel på skyltbelysning.

En dubbelsidig skylt där invändigt monterad belysning ger en bra kontrast mellan budskap och bakgrundsskylt.

